

Skitrening i Bergsjordet under krigen

Skitrening i Bergsjordet

Ole Chr. Skattum forteller at det ble drevet illegal skitrening i jordet under Bergstoppen vinteren 1944 (eller 1945). Bakgrunnen var at forfatteren og skihistorikeren Jacob Waage ble invitert av Rolf Børde til å tilbringe noen dager på Gjøvik. Det skulle drives felles skitrening, noe som i prinsippet var forbudt. Okkupasjonsmakten forsøkte å nazifisere idrettens organisasjoner, noe som ble resolutt avvist. Det ble da innledet en idrettsstreik som opphørte først på sommeren i 1945. Det var dermed ikke tillatt å drive organisert idrett men tyskerne ga opp å håndheve dette på slutten av krigen.

I Gjøvik bodde Waage hos forskjellige familier, bl.a. Berge, Børde og på Nerby gård. Frank Christensen var i Bergsjordet og tok tre oppstilte bilder og en rekke bilder av ungdommene i aksjon. Ole Chr. Skattum har identifisert de fleste ansiktene.

Rolf Børde og Jacob Waage arrangerte flere illegale renn under krigen, bl.a. i Kollstoppløypa. Innkomsten for denne var på jordet på Kolberg gård. Løypa var i bruk i mange år etter krigen. På noen av bildene kan man se sperregjerdet mot de tyske installasjonene på Bergstoppen samt konturen av bunkere og andre deler av anlegget. Tyskerne etablerte en observasjons- og peilepost på Bergstoppen og mannskapene som betjente dette var innkvartert på Berg gård. I april dagene i 1945 hadde HS i en kort periode kommandoen over området og drev blant annet skyteøvelser der. Bakerst i heftet er det tatt med bilder av anlegget tatt etter frigjøringen.

Jacob Waage 1905-1994

Jacob Waage arbeidet for skisporten i Norge hele sitt voksne liv. Allerede som ung mann begynte han som hoppdommer og dette holdt han på med i 60 år. I 1935 var han skitrener i Polen, og under OL i Garmisch-Partenkirchen i 1936 var han leder for det norske alpinlaget. Waage var lærer og ble som følge av lærernes kollektive ulydighet internert i Kirkenes i 1942. Etter krigen var han en kort periode sekretær i Norges Skiforening og fra 1947 til 1983 var han bestyrer ved Skimuseet. Jacob Waage var en betydelig skihistoriker og han forfattet også mange bøker om emnet.

Rolf Børde 1906-1997

Rolf Børde var sekretær og eneste ansatte i Norges Skiforbund i tredveårene fram til krigen. Arbeidet besto i å holde kontakt med kretser, sørge for Forbundets økonomi og organisere reiser for skiløpere som skulle representere Norge ute i verden. Da krigen kom ble all idrett nazifisert, og Rolf mistet jobben. Han og kona Gerd flyttet da til Gjøvik hvor Rolf fikk jobb hos sin svigerfar, Arne Haugom. Etter krigen fortsatte Rolf sitt arbeid for skisporten, så vel lokalt som nasjonalt, bl.a. som formann i Gjøvik Skiklubb og styremedlem i Norges Skiforbund. Han var leder for den norske troppen til VM i Lake Placid i 1950 og var hoppdommer i så vel VM som OL. Under VM i Lake Placid var han hoppdommer da Hans Bjørnstad ble verdensmester med andre storheter som Birger Ruud, Arnfinn Bergmann og Thorbjørn Falkanger også på startlisten.

Som vel voksen mann var han i mange år også aktiv i driften av den nye slalåmbakken i Hovde på Gjøvik.

Gjøvik januar 2016

Arve Thune

Kilder:

Fotosamlingen etter Frank Christensen

Ole Christian Skattum

Liv Molstad

Petter Børde

Wikipedia

Bak fra venstre: Helene Lunder, Østli (fornavn ukjent), Annie Heggelund, Harald Ulfert Lied, Torbjørn Johannessen, Jacob Waage, Ellen Mustad, Reidun Løfgren, Rolf Børde, Guttorm Berge, Liv Sterri, Karin Løfgren, Turid Maartman.
Foran fra venstre: ukjent, Anne Lunder, Finn Sterri, Anders Mustad, Ole Chr. Skattum.

Reidun Løfgren i farten. Dert tyske sperregjerdet ses tydelig i bakgrunnen.

Bildet av kursdeltakerne foreligger i flere versjoner.

Annie Helgelund sørger for perfekt portpassering. Stolpene som ses her er bårestenger som er utlånt av Alf Berger som produserte disse på Gjøvik Skifabrikk.

Hesjestauren er nok solid så det ser ut til at Liv Sterri er i alvorlig trøbbel.

Torbjørn Johannessen passerer med god margin. I bakgrunnen ses tydelig sperregjerdet og konturene av tyske installasjoner.

Turid Maartman har god kontroll på skiene.

Finn Sterri blir overvåket av instruktøren Jacob Waage.

Annie Helgelund klarer portene fint mens Jacob Waage ser på.

Helene Lunder har god fart i løypa.

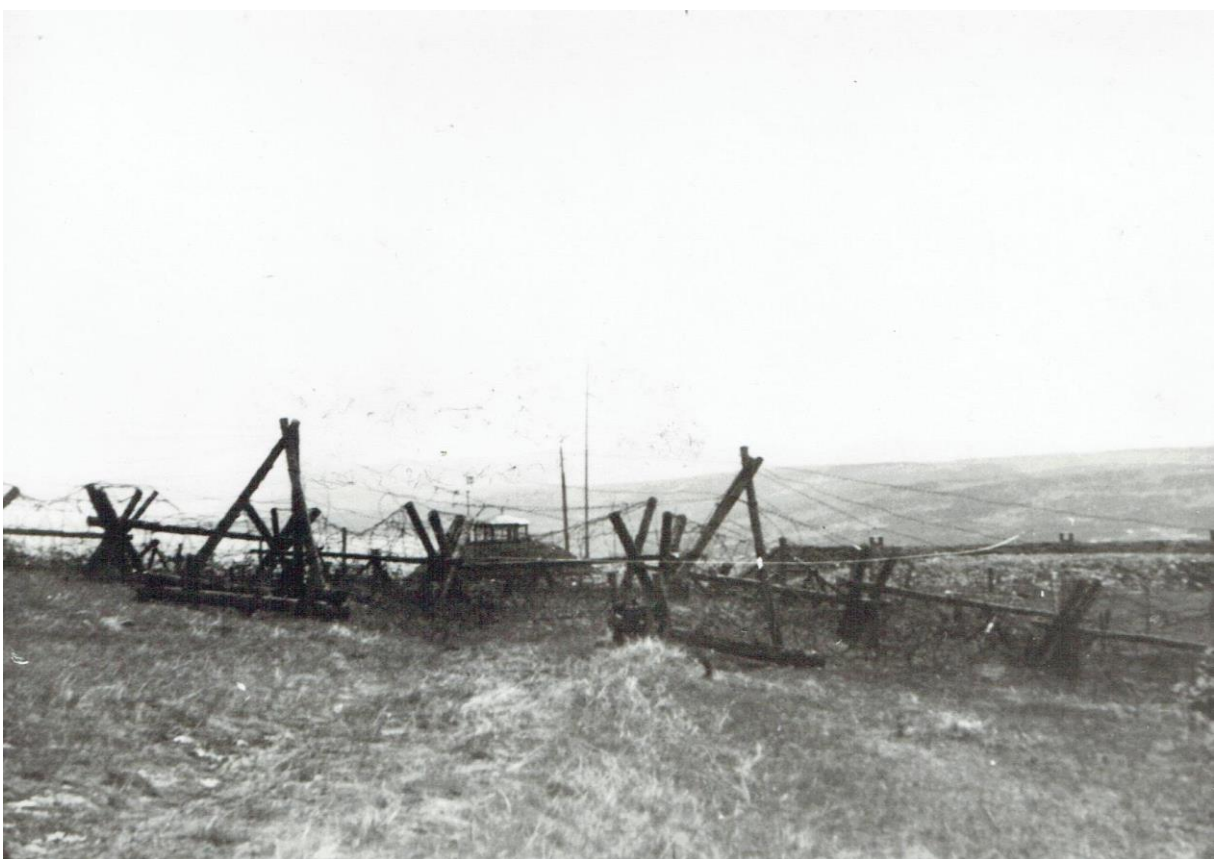
Finn Sterri

Ottar Molstad og Alf Bergengen oppstilt i bakken. Bildet er tatt av Odvar Molstad og sannsynligvis noe senere i det snøen på bunkeren i bakgrunnen har smeltet noe sammenlignet med tidligere bilde. Slalåmportene består så det er sannsynlig at det samme vinter.

Tyskernes observasjonspost på Bergstoppen

Observasjonsposten ses bak sperregjerdet med piggråd.

HS-mannskapene har inntatt anlegget på Bergstoppen i april dagene i 1945